

ŽIVOJIN JANKOVIĆ, kapetan I kl. geodet. sl.

REDAKCIJSKO UPUTSTVO ZA IZRADU KARTE

OPŠTI DEO

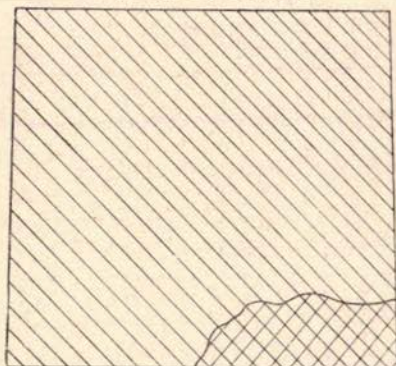
Gotovo sve opšte geografske i specijalne karte koje se izrađuju, podeljene su na listove, na čijoj izradi učestvuje veći broj izvršioaca. Sam proces izrade je složen i sastoji se iz niza raznovrsnih geodetsko-kartografskih radova, koji ne mogu biti uspešno rešeni samo na osnovu datih usmenih svakodnevnih naređenja i direktiva. Za izradu takvih karata je neophodno potrebno imati pismeno uputstvo. Cilj tih uputstava je da svi listovi dotične karte budu povezani jednim sistemom, metodom i idejom, da bi se dobila jedinstvena karta kako po sadržaju tako i po ostalim osobinama.

Redakcisko uputstvo pretstavlja detaljan program izvođenja svih radova oko sastavljanja i izrade karte. Cilj njegove izrade je da sastavljači karata-kartografi dobiju konkretna uputstva i smernice za izradu svakog pojedinog lista ili grupe sličnih. Redakcisko uputstvo se donosi kako za ceo rajon koji se kartira tako i za svaki pojedini list. Ono treba da obezbedi pravilno rukovođenje celokupnim radom osoblja na pojedinim listovima karte. Takođe ono mora da obuhvati, sva redakcijska rešenja, odluke i određena uputstva za izradu karte. Pošto se temeljito prouči i izvrši procena celokupnog kartografskog materijala, pristupa se izradi — sastavljanju redakciskog uputstva. Ako se izvode obimni kartografski radovi koji traju duže vremena ili se oni izvode tajno, onda treba da se izrade specijalne instrukcije za izradu karata i to posebno za svaki razmer. Ove instrukcije treba da daju opšte postavke kao i celokupan proces izrade karte po etapama. No postojanje instrukcije za izradu karata neisključuje i potrebu da se i pored njih imaju i posebna redakciska uputstva, koja ove u mnogome dopunjuju. Redakcisko uputstvo treba pisati kratko i jasno, i ne unositi opšte postavke koje se mogu naći u udžbenicima i drugoj sličnoj literaturi. Redakcisko uputstvo treba da omogućiti dovoljno inicijative izvršiocu ali istovremeno i da poveća njegovu odgovornost.

Polazeći od osnovne namene karte a bazirajući se na rezultatima prethodnih izučavanja i postojećim instrukcijama, redakcisko uputstvo treba da sadrži sledeće odeljke:

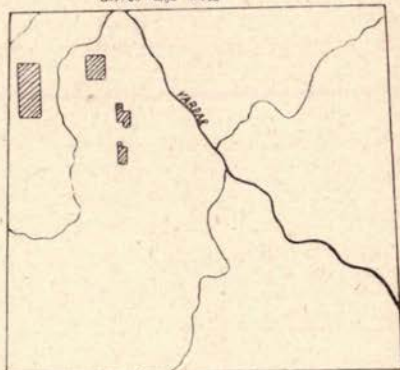
1. Opšte podatke,
2. Vojno-geografsku karakteristiku kartirajuće teritorije,
3. Procenu kartografskog materijala,
4. Uputstvo za generalisanje i unošenje sadržaja i
5. Priloge.

PREGLEDNA SKICA
osnovnog i dopunskog kart. materijala PRILOG 1

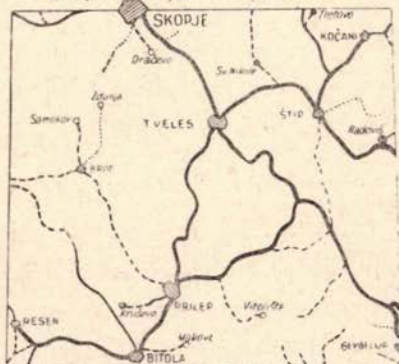

- OSNOVNI KARTOGRAFSKI MATERIJAL 1:100000
- DOPUNSKI KARTOGRAFSKI MATERIJAL 1:200000 ZA OPREMU

PREGLEDNA SKICA
rasprostranjenosti terena PRILOG 3

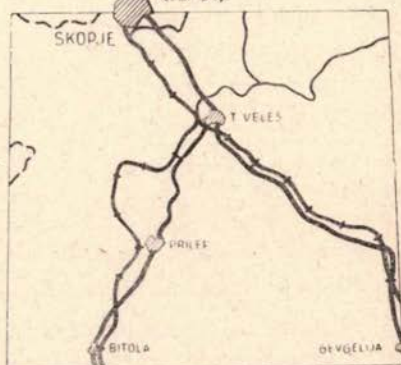

PREGLEDNA SKICA
auto-puteva i boljih koloskih puteva PRILOG 2

- autoput I reda
- autoput II reda
- autoput III reda
- Bolji koloski put

PREGLEDNA SKICA
magistralnih pravoce (veći) i ostalih pruga PRILOG 4

- Pruga norm. koloseka (magistrala)
- Pruga norm. koloseka
- Pruga usang koloseka
- autoput I reda

1. Opšti zadaci sadrže sledeće:

- a) Naziv, razmer, projekciju i njenu namenu.
- b) Nomenklaturu.
- c) Geografske koordinate, i
- d) Elemente koji se prikazuju.

2. Vojno-geografska karakteristika sadrži sledeće:

- a) da li je zemljište močvarno, jezersko, planinsko, ravničasto ili karsno, njegove karakteristike u pogledu naseljenosti, komunikativnosti i hidrografske mreže,
- b) opis terena u pogledu pokrivenosti vegetacijom,
- c) karakteristiku naseljenih mesta, njihovu gustinu i klasifikaciju,
- d) karakteristiku saobraćajne mreže u pogledu njene gustine, klasifikacije, i vojnog i privrednog značaja,
- e) karakteristiku hidrografske mreže glavnih vodenih tokova, gustinu mreže i karakteristiku obala,
- f) karakteristiku onih zemljišnih formi koje preovlađuju na zemljištu, sa isticanjem onih delova koji su neprohodni i nepristupačni kao i važne prevoje,
- g) opis granica na dotičnom listu i političko-administrativne podela,
- h) podela teritorije na reone u okviru kojih mogu biti primijenjeni opšti načini generalisanja.

3. Procena kartografskog materijala sadrži sledeće:

- a) opštu karakteristiku sa gledišta njegovog korišćenja prilikom sastavljanja karte,
- b) ocenu tačnosti, geografske vernosti i savremenosti,
- c) ukazuje na njegove nedostatke, zastarelost i nepotpunost,
- d) uputstvo za korišćenje dopunskog i pomoćnog kartografskog materijala,
- e) određuje stepen njegovog iskorišćavanja.

4. Uputstvo za generalisanje sadržaja sadrži sledeće:

Kod hidrografske mreže

- a) daje uputstvo za prikazivanje iste u pogledu grafičke obrade i geografske vernosti,
- b) upućuje na način isrtavanja glavnih i sporednih tokova i zadržavanje karakterističnih osobina reka i obala, mora i jezera,

- c) određuje kako generalisati obale mora i jezera, kao i rečnu mrežu,
- d) ističe koje sve hidrografske objekte i vodene površine u karstnom zemljištu treba prikazati.

Kod reljefa

- a) daje upute za pravilno i verno prikazivanje karakterističnih osobina pojedinih delova zemljišta kako bi karta imala što bolju geografsku vernost,
- b) ukazuje da se kod obrade reljefa ne generališu izohipse (horizontale) već ceo sklop zemljišta, tako da se dobija jedna celina,
- c) ukazuje da se naročita pažnja obrati na veze reljefa sa susjednim listovima i
- d) ukazuje kako će se prikazivati visinske tačke i da li treba karakteristične istaći.

Kod komunikacija

- a) određuje način unošenja puteva u kartu prema važnosti, podlozi i prolaznosti,
- b) daje uputstvo i obrazloženje gde i koji putevi smeju biti izbačeni,
- c) skreće pažnju na važne krivine i serpentine kao i prelaze preko prevoja,
- d) naznačuje koje će sve komunikacije se unositi a koje će se izuzetno morati unositi,
- e) određuje klasifikaciju puteva i železničkih pruga.

Kod naseljenih mesta

- a) daje karakteristiku naseljenosti,
- b) određuje koja naseljena mesta će ući u kartu uzimajući u obzir njihovu važnost u vojnom, privrednom i administrativnom pogledu,
- c) određuje koja naselja imaju prvostepeni, a koja drugostepeni značaj,
- d) određuje princip ispisivanja naziva, veličinu slova prema veličini i značaju dotičnog naseljenog mesta,
- e) određuje uslovne znake za naseljena mesta i stepen detaljizacije u prikazivanju istih.

5. Prilozi

Uz odgovarajuće redakcisko uputstvo prilažu se i odgovarajući kartografski materijali koji se nalaze u mesnim ili nekim drugim ustanovama. Ovaj kartografski materijal mora biti sistematizovan po odeljcima koje zahteva redakcisko uputstvo. Načelno sav kartografski materijal mogu da čine računski, grafički i opisni podaci. Radi primera na-

vode se pojedini materijali koji će služiti kao prilog odgovarajućem redakcijskom uputstvu i to:

a) spiskovi naseljenih mesta koji su izvađeni iz zvaničnih izvora i to najnovijih,

b) šeme mreže autoputeva i njihove klasifikacije,

c) šeme mreže i klasifikacije svih železničkih pruga,

d) kopije sa planova gradova, radničkih i seoskih naselja ili njihove originale,

e) kopije državnih, republičkih, sreskih i opštinskih granica uzetih sa odgovarajućih karata i planova,

f) spisak vodenih komunikacija i hidrotehničkih objekata, kao i kopije sa planova hidromeliorativnih područja,

g) razne privredne i tehničke karte, planove šumskih površina, rudnih nalazišta i dr.,

h) dešifrovani aerosnimci, maršruta i ešalona,

i) primerci generalisanja pojedinih karakterističnih elemenata sadržaja karte.

Pored gore navedenih priloga takođe se prilažu redakcijskom uputstvu i drugi odgovarajući materijali koji mogu biti iskorišćeni u pojedinim etapama rada kao i neki novo pristigli.

(Primerak redakcijskog uputstva za izradu karte)

REDAKCIJSKO UPUTSTVO ZA IZRADU KARTOGRAFSKOG (SASTAVLJAČKOG) ORIGINALA ZA LIST SKOPJE 1:300 000

1. Opšti podaci

— Karta Skopje razmera 1:300.000, koja se radi u Gaus-Krigerovoj projekciji, je opšte geografska karta koja služi kako za vojne potrebe tako i za potrebe tehnike i privrede. Ona takođe služi kao kartografski materijal za izradu karata sitnijeg razmera kao specijalnih karata.

— Ovaj list nosi svoju oznaku (nomenklaturu) K 34-504-301 koja je u sklopu međunarodne karte sveta 1:1.000.000.

— Format lista karte je određen geografskim koordinatama i to: geografskom dužinom od 21° do 22°30' i geografskom širinom 41° do 42°.

— Karta sadrži ove geografske elemente: naseljena mesta, komunikacije, hidrografska mrežu, samostalne veštačke objekte, reljef, kulture, granice i nazive.

2. Vojnogeografska karakteristika teritorije

Hidrografska mreža

Pošto je teritorija koja se kartira bogata hidrografskom mrežom, ali nije ravnomerno prekrivena njome, to voditi računa o oblastima različite hidrografske gustine. Naročito u hidrografskom pogledu ističe

se oblast Pelagonije, Kočanske Kotline, oblast južno od gornjeg toka reke Treske i predeo jugoistočno od Skopja.

Istaći oblast močvarnog zemljišta u prilepskom i naročito u bitoljskom polju, zatim u dolini Vardara jugoistočno od Skopja, dolinu gornjeg toka Bregalnice — Kočanska Kotlina i severni deo Prespanskog Jezera. Ostale oblasti ove teritorije imaju manje razvijenu hidrografsku mrežu.

Najveća i najznačajnija reka na ovoj teritoriji je Vardar. Njegova dolina je vrlo komunikativna pošto njome prolaze magistralne veze od Beograda preko Skoplja i Devđelije za Solun. Pošto njegova dolina može da posluži kao operacijski pravac na jug i obratno a njegove kotline kao prostorijske za koncentraciju trupa, to voditi računa prilikom generalisanja da se ova verno prikaže.

U pravcu istok-zapad Vardar predstavlja jaku prepreku i odbranbeni otek koji otežava nadiranje u jednom ili drugom pravcu. Zbog toga obalu Vardara kroz Tikvešku Župu istaći kao teško pristupačnu, dok su proširenja u njegovoj dolini pristupačnija. Najznačajniji tesnaci koje se treba prikazati jesu: Taorska Klisura, i Demir Kapija, koja u isto vreme važe i sa vojnog gledišta, pošto zatvaraju operacijsko nadiranje na sever i jug.

Kočanska Kotlina je močvarna i blatnjava a od Štipa se dolina Bregalnice sužava i protiče kroz usko klisurastu i besputnu dolinu sa nekoliko manjih proširenja. Ona se u Kočanskoj Kotlini grana u više rukavaca radi natapanja pirinčanih polja koja su najviše rasprostranjena u toj oblasti i koja treba prikazati jer su prepreka za vojsku.

Dolina reke Treske je klisurasta i nepristupačna skoro na celoj svojoj dužini i to treba istaći.

Crna Reka ulazeći u Bitoljsko Polje stvara zemljište močvarnim a koje je karakteristično u ovoj oblasti. Prelaz preko nje u Pelagoniji je težak zbog ovakvog zemljišta. Severni deo Prespanskog Jezera pripada ovoj teritoriji koja ima privredni značaj u ovom kraju i tu je zemljište močvarno. Pošto je jedina oblast jezera gorske Oči na Jakupici i Boki to će se sva jezera prikazati i pod uslovom njihovog potenciranja.

Reljef

Teritorija ovog lista karte pokrivena je manjim delom visoko a većim delom srednje planinskim, nisko planinskim i brežuljkastim zemljištem koje je raščlanjeno poljima i kotlinama. Sama planinska oblast obuhvata teritoriju zapadno od Pelagonije, severno od Prilepskog Polja prema Skopskoj Kotlini, zatim granični predeo istočno od Pelagonije između naše zemlje i Grčke. Ostali predeli ove teritorije spadaju u nisko-planinsko zemljište izuzev polja i kotlina. Najveća planina ove oblasti jeste Jakupica sa svojim širokim zvezdasto raspoređenim ograncima, na kojoj je najviši vrh ove teritorije Solunska Glava 2,540 metara. Ona je u isto vreme hidrografski čvor ove oblasti. Znatno je pošumljen. Ceo planinski masiv planine Jakupice sa svim njenim ograncima je slabo komunikativan, (samo poseduje staze).

Selečka Planina je gola, pokrivena kamenjarem i stenovitim padinama. Prema Crnoj Reci je vrlo strma i stenovita. Slabo je komunikativna, ima staza i nešto kolskih puteva. Naseljena je po nižim delovima padina.

Delovi planine Nidže sa Kajmakčalanom i Kožufa su visoke, strme i teško prohodne. One padaju vrlo strmo prema Grčkoj. Severoistočni ogranci planine Kožufa sa Gradeškom planinom na Vardaru grade klimuru Demir Kapiju. Preko ove planine vode samo staze.

Planina Baba je visoko-planinski lanac nepokriven, mestimično kamenit, teško prohodan i slabo komunikativan. Spušta se vrlo strmo prema Prespanskom Jezeru i Bitoljskom Polju.

U oblasti zapadno od donjeg toka reke Treske imamo pojavu Krasa. Ovaj mali predeo krasa karakterističan je po tome što se nalazi iznad 1.000 metara nadmorske visine. Ovaj predeo je slabo komunikativan, bezvodan i nepošumljen. Kao karakteristiku ove teritorije treba staviti vrtače.

Komunikacije

U pogledu komunikativnosti ove teritorije može se videti da ona nije bogata, izuzev pojedinih oblasti koje imaju gušću mrežu komunikacija. Najgušću mrežu komunikacija ima oblast Pelagonija, Skopska i Kočanska Kotlina, oblast severno od Prespanskog Jezera, gornji tok Vardara i Treske a donekle i oblast Ovčeg Polja.

Slabo komunikativni predeli ove teritorije jesu planinska i nisko planinska oblast. Na njima imamo jedino konjske i pešačke staze i u vrlo malom broju kolske puteve. Zato oni u ovim krajevima imaju veliki privredni značaj (eksploatacija šuma i korišćenje pašnjaka) i vojni značaj pošto su to jedini pravci kretanja.

Najglavniji komunikacijski magistralni pravci na ovoj teritoriji jesu: Skopje—Titov Veles—Djevdjelija za Solun, i Skopje—Titov Veles—Prilep—Bitolj za Lerin.

Naseljena mjesta

U pogledu naseljenosti ova teritorija je prilično siromašna, pošto zahvata oblast planinskih predela koji zauzimaju znatnu površinu.

Naseljenošću se naročito ističe oblast Pelagonije i to njen srednji deo. Zatim dolina Vardara, Skopska i Kočanska Kotlina, deo Moglenske Kotline u Grčkoj, oblast severno od Prespanskog Jezera, kao i oblast Ovčeg Polja. Sva ova naseljena mesta u ovim oblastima imaju kako privredni tako i vojni značaj. Privredni značaj ovih naselja je u tome što su ona mesta privredne delatnosti i stanovanja ljudi.

Vojni značaj naselja ove teritorije je u tome što su ona raspoređena uglavnom na operacijskim pravcima kao što su od Bitolja kroz Pelagoniju u pravcu severa, zatim Vardarskom Dolinom i Bregalnicom kroz Kočansku Kotlinu.

Naročiti značaj imaju varošice i gradovi koji su raspoređeni u navedenim oblastima kao naprimer: Skopje, Titov Veles, Prilep, Bitola, Stip, Kočane, Djevdjelija, Resen i dr. Ostala naselja ove teritorije imaju

znatno manji značaj kako vojni tako i privredni. Sela koja se nalaze na pravcima koji vezuju glavne objekte planinskih oblasti imaju veliki značaj u vojnom pogledu te ih treba po mogućnosti sve dati.

Vegetacija

Ova teritorija je uglavnom pokrivena šumama, manjim delom vinogradima i pirinčanim poljima.

Pokrivenost šumom na ovoj teritoriji čini nešto manje od jedne trećine. Pošumljenost je najveća u planinskim delovima ove teritorije. Karakteristika šuma je u tome što se one nalaze uglavnom iznad 500 metara nadmorske visine. Komunikativnost šumskih oblasti je vrlo slaba. Vinogradi zauzimaju vrlo malu površinu, i ona je uglavnom raspoređena dolinom Vardara, zatim okolina Štipa i Ovčeg Polja a donekle i obod Kočanske Kotline.

Oblast pirinčanih polja je karakteristična samo u Kočanskoj Kotlini. Ona u vojnom pogledu čini prepreku za kretanje vojske, a ima veliki ekonomski značaj za ovaj kraj.

3. Procena kartografskog materijala

U pogledu kartografskog materijala teritorija predviđena za kartiranje je u potpunosti pokrivena.

Kao osnovni kartografski materijal uzeti su listovi karte 1:100 000 izdanja GIJNA na kojima je izvršena reambulacija. Oni potpuno pokrivaju teritoriju lista karte 1:300 000. Dotični osnovni kartografski materijal uzet je zbog toga, što on daje maksimum podataka za prikazivanje skoro svih elemenata karte.

Kao dopunski kartografski materijal služe listovi karte 1:200 000 grčkog izdanja za teritoriju Grčke koju obuhvataju ovi listovi. Oni će u izvesnoj meri pomoću pravilnijem generalisanju hidrografske mreže i reljefa na toj teritoriji, kao i za izbor, prikazivanje i klasifikaciju naseljenih mesta i komunikacija.

Kao pomoćni kartografski materijal služe listovi karte 1:200 000, 50 000, 25 000 našeg izdanja i 1:200 000 i 100 000 Grčkog izdanja.

Listovi karte 1:200 000, pošto je na njima ekvistancija 100 metara kao i na karti 1:300 000, pregledno pokazuju reljef i njegovo rasprostiranje, dok su forme u znatnoj meri uopštene. Takođe pomoću ovih karata, pošto su pregledne — moguće je određivati položaj pojedinih kota, i pojedinih terenskih objekata.

Listovi karte 1:25 000 našeg izdanja i listove karte 1:100 000 grčkog izdanja, mogu da posluže samo za izvesne informacije, pošto sav ostali kartografski materijal daje dovoljno podataka za unošenje sadržaja u original.

Isto tako karte 1:50 000 i 25 000 služe za rasvetljavanje nekih problema, koji se na osnovu kartografskog originala mogu jasno videti zbog velikog smanjivanja naprimer, kod ukrštanja komunikacija, kod obrade serpentina, prevoja i drugih karakterističnih objekata.

Tačnost i potpunost kartografskog materijala potpuno zadovoljava određenu namenu. Geografska vrednost i savremenost kartografskog materijala potpuno zadovoljava određenu potrebu, obzirom na njegov razmer i godine izdanja i njegovu dopunu.

Raspored i pregled osnovnog i dopunskog kartografskog materijala vidi se jasno na odgovarajućoj skici.

4. Uputstvo za generalisanje i unošenje sadržaja

Hidrografska mreža

Reku Vardar dati od ušća reke Treske sa dve linije sve do njenog izlaza sa teritorije lista a od ušća reke Treske pa do izvornog dela dati sa jednom linijom. Naročito obratiti pažnju na obradu tesnaca (klisura) — Taorske i Demir Kapije, izražavajući strmost i krševitost strana i obala. Izraziti verno njegovo usečeno korito i tešku pristupačnost obala kroz Tikvešku župu strmo i visoko. Uopštavanje izvršiti minimalno, da bi se sačuvala njegova geografska karakteristika.

Reku Tresku dati sa dve linije od njenog ulaza u dolinu Vardara pa do njenog ušća, a odatle ka izvornom delu sa jednom linijom. Karakter močvarne doline, njenim ulaskom u Morisovsku Klisuru izraziti ulaska u Vardarsku Dolinu.

Crnu Reku obraditi tako da njen tok kroz Pelagoniju izražava karakter močvarne doline, njenim uslaskom u Morisovsku Klisuru izraziti verno strmost i krševitost obala sve do ušća njene pritoke Vlasice.

Reku Bregalnicu od njenog ušća u Vardar, pa sve do ušća njene pritoke Krive Lakavice, prikazati karakterom planinske reke sa velikim brojem uklještenih meandra, čije generalisanje svesti na minimum.

Sve ostale reke na ovoj teritoriji koje su šire od 30 metara po razmeru, prikazati sa dve linije, a one koje su uže od 30 metara prikazati sa jednom linijom. Reke kraće od 1 cm reducirati, ako one ne utiču na formiranje oblika reljefa. U protivnom ostavljati reke naročito u oblastima sa manje rasprostranjenom hidrografskom mrežom.

Sušice reducirati u znatno većem broju, ali i za njih važi pravilo kao i za reke. Njihova gustina i raspored trebaju da pokažu karakter tog kraja, naročito u Bitoljskom i Prilepskom Polju, generalisanje sprovedi u što manjem obimu u okviru razmera.

Močvare veće od 3 mm² obavezno prikazati u močvarnim oblastima. U ovim oblastima gde je rasprostiranje močvara manje, prikazati one koje su veće od 2 mm².

Deo Prespanskog Jezera izraziti sa svim karakteristikama. Deo zemljišta koje je močvarno i neprohodno, treba taj karakter zadržati.

Reljef

Generalisanje reljefa svesti na minimum u zavisnosti od razmera. Naročito obratiti pažnju na obradu reljefa kanjonskih dolina i tesnaca Vardara i njegovih pritoka, zbog njihove važnosti u vojnom pogledu.

Karakteristične vrhove glavnih planina kotirati glavnim kotama.

Brežuljkaste i nisko planinske delove terena, koji imaju manje izohipsa dati da većim brojem kota.

Oblast severoistočno od srednjeg toka Vardara, pošto je karakteristična sa jarugama, treba tu karakteristiku da zadrži.

Kraški deo terena u napomenutoj oblasti, pošto je on karakterističan sa svojom pojavom, obraditi pažljivo. Ako se vrtače ne mogu izraziti u razmeru, onda ih prikazati uslovnim znakom.

Karakteristične prevoje dati sa znakom prevoja i to: prevoj na pravcu Bitolj, Rese, Prilep—Kavadarci i Prilep—Titov Veles. Ove prevoje pronaći na karti Solun 1:500 000 a naneti ih po karti 1:100 000.

Generalisanje reljefa treba da pokažu jasno, pravce pružanja glavnih i sporednih grebena i njihov odnos prema rekama koje ih rasčlanjaju. Ovi pravci se mogu jasno videti na listovima karte 1:200 000.

K o m u n i k a c i j e

Autoupteve kao i bolje kolske ptueve na ovoj teritoriji kartiranja, unositi sve bez izuzetka.

Klasifikacija autoputeva i boljih kolskih puteva sprovesti na osnovu evidencijskog primerka i njegovih dopuna. Mostove na autoputevima preko Vardara uneti preko Skoplja, Titovog Velesa i Krivolaka.

Železničke pruge normalnog i uskog koloseka unositi sve koje se nalaze na obuhvaćenoj teritoriji. Železničke stanice unositi sve izuzev onih koje se nalaze blizu naselja. Uneti sve tunele na pruzi Titov Veles-Prilep ukoliko razmer dozvoljava.

Železničke mostove na Vardaru uneti one kod Skoplja, Titovog Velesa i Demir Kapije.

Od kolskih puteva uneti one koji vezuju naseljena mesta, prevoje, železničke stanice, puteve većih klasa i druge važnije objekte. U planinskim predelima zbog siromaštva u putevima unositi načelno sve.

Konjske i pešake staze unositi kako u planinskim tako i u drugim predelima ako predstavljaju jedinu vezu.

Prilikom generalisanja komunikacija prikazati ih sa mogućim brojem detalja koje razmer dozvoljava. Naročito obraditi prelaze komunikacija kroz naznačene tesnace i klisure. Usled nemogućnosti prikazivanja prolaza komunikacija kroz iste doline, dozvoljava se pomeranje reljefa ali zadržavajući i dalje karakter uske doline — klisure.

N a s e l j e n a m e s t a

U kartu uneti sva naseljena mesta sa svojim nazivima koja su raspoređena na odgovarajućoj teritoriji. Klasifikaciju naseljenih mesta izvršiti prema broju stanovnika i to:

- sela do 500 stanovnika
- sela od 500 do 1000 stnaovnika i
- sela preko 1000 stanovnika.

Koja će sela pripadati određeno grupi po broju stanovnika, te podatke uzeti iz »knjiga I« konačni rezultati popisa stanovništva od 15 marta 1948 godine.

Sela prikazati sa uslovnim znacima (kružićima) prema usvojenom topografskom ključu.

Gradska naselja do 10.000 stanovnika

- Kočani
- Gevgelija
- Kruševo
- Radoviš
- Resen
- Sv. Nikole
- Kavadarci
- Zletovo
- Brod
- Negotino

Gradovi od 10.000 do 30.000 stanovnika

- Bitola
- Prilep
- Titov Veles
- Štip

Gradovi preko 100.000 stanovnika

Skopje

Vegetacija

Na kartografski original uneti šume, džbunje, vinograde i pirinčana polja.

Sve šumske površine veće od 3 mm² obavezno prikazati. To prikazivanje treba vršiti sa izvesnim uopštavanjem kontura i redukcijom sitnih detalja koje razmer ne dozvoljava.

Površine vinograda prikazati samo ako su one veće od 3 mm². Dozvoljava se u izvesnoj meri potenciranje pojedinih kontura. Pirinčana polja uneti sva ako su veća od 2 mm². Pored toga istaći jasno mrežu glavnih i sporednih kanala. Manje kanale koji se ne mogu po razmeru uneti — reducirati.

Ostali objekti

Od granica uneti samo državnu između naše zemlje i Grčke. Dotičnu granicu prekidati samo ako ide preko kota i naziva.

Obavezno uneti sve rudnike, banje, manastire, razvaline i to samo ako su van naseljenih mesta.

Nazivi

Obavezno na ovoj teritoriji dati nazive za sledeća polja i pokrajine:

- Tikveš
- Pelagonija
- Bitolsko Polje
- Prilepsko Pole
- Morihovo
- Kočansko Pole
- Ovče Pole
- Radoviš Pole
- Poreč
- Demir Hisar
- Klepa
- Has
- Torbešija
- Kotor
- Demir Kapija
- Taorska Klisura.

Posebna rešenja

Deo teritorije Grčke koju zauzima ovaj list ne obuhvata ni jednu varošicu niti grad.

Klasifikaciju sela na grčkoj teritoriji (pošto ne postoje statistički podaci) izvršiti na:

- sela do 500 stanovnika
- sela od 500 do 1.500 stanovnika i
- sela od 1.500 do 3.500 stanovnika.

Koja će sela na ovoj teritoriji kartiranja pripadati određenoj grupi po navedenoj klasifikaciji, služiti se »šriftom« odnosno veličinom slova u nazivima, koja su data u »legendi« na grčkoj karti 1:200 000.

Nazive na Grčkoj teritoriji, pošto ima promena, uzeti sa Grčke karte 1:200 000.

U vanokvirnom sadržaju dati objašnjenja potrebnih grčkih skraćenica.

5. Prilozi

Pregledna skica — prilog br. 1 daje pregled osnovnog i dopunskog kartografskog materijala.

Pregledna skica prilog br. 2 daje pregled i klasifikaciju autoputeva i boljih kolskih puteva.

Pregledna skica prilog br. 3 daje mesta koja su rasprostranjena sa krasom.

Pregledna skica prilog br. 4 daje pregled magistralnih pravaca i železničkih pruga.